tially. **–भाज्** *a.* 1 devout, fervid. –2 firmly attached or devoted, faithful, loyal. **–मार्गः** the way of devotion; *i. e.* devotion to god, regarded as the way to the attainment of final emancipation and eternal bliss (opp. to कर्ममार्ग and ज्ञानमार्ग). **–योगः** loving faith, loyal devotion; स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः Vikr. 1. 1. **–रसः** 1 a sense of devotion. –2 a sentiment of devotion; भक्तिरसस्यैव हास्यशृङ्गारकरुणरौद्रभयानकबीभत्सशान्ताद्भुतवीररूपेणानुभवाद् व्यासादिभिर्वर्णितस्य विष्णोर्विष्णुभक्तानां वा चरितस्य नवरसात्मकस्य श्रवणादिना जनितश्चमत्कारो हि भक्तिरसः Muktāvalī. **–रागः** affection, deep devotion. **–वादः** assurance of attachment.

भाक्तिक *a.* Relating to worship or devotion.

भक्तिमत् *a.* 1 Devout, having pious faith. –2 Loyally devoted or attached, faithful, loyal. –3 Religious, pious.

भक्तिल *a.* Faithful, trusty (as a horse.)

भक्तृ *a.* 1 An adorer, a worshipper. –2 Devoutly attached.

भक्ष् 10 U. (भक्षयति–ते, भक्षित) 1 To eat, devour; यथामिषं जले मत्स्यैर्भक्ष्यते श्वापदैर्भुवि Pt. 1. –2 To use up, consume. –3 To waste, destroy. –4 To bite.

भक्षः 1 Eating. –2 Food, eatables; ममेप्सितः। भक्षः (त्वं) प्रीणय मे देहं चिरमाहारवर्जितम् Rām. 5. 58. 40; 7. 69. 15; यद्ययं क्रियते भक्षस्तर्हि मां खाद पूर्वतः Bhāg. 9. 9. 33. –3 Drink, drinking (Ved.). **–Comp. –कारः** a cook. **–पत्री** betel pepper.

भक्षक *a.* (–क्षिका *f.*) [भक्ष्-ण्वुल्] 1 One who eats or lives upon. –2 Gluttonous, voracious. **–कः** Food.

भक्षण *a.* (–णी *f.*) Eating, one who eats or devours. **–णम्** [भक्ष्-भावे ल्युट्] 1 Eating, feeding or living upon. –2 Ved. A drinking vessel.

भक्षणीय *a.* Eatable, edible.

भक्षिका 1 A meal. –2 Eating (at the end of comp.); भवानिक्षुभक्षिकामर्हति ऋणे इक्षुभक्षिकां मे धारयति Sk.

भक्षित *p. p.* 1 Eaten, devoured. –2 Slurred over. **–तम्** Food. **–Comp. –शेषः** leavings, remnants of food.

भक्ष्य *a.* [भक्ष्-कर्मणि ण्यत्] Eatable, fit for food. **–क्ष्यम्** 1 Anything eatable, an article of food, food (fig. also); भक्ष्यभक्षकयोः प्रीतिर्विपत्तेरेव कारणम् H. 1. 55; Ms. 1. 113. –2 Water. **–Comp. –अभक्ष्यम्** food allowed and prohibited; एतदुक्तं द्विजातीनां भक्ष्याभक्ष्यमशेषतः Ms. 5. 26. **–कारः** (also भक्ष्यंकारः) a baker, cook. **–भोज्यमय** *a.* Consisting of food of all kinds. **–वस्तु** *n.* eatables, victuals.

भगः (also **भगम्**) [भज्-घ] 1 One of the twelve forms of the sun; the sun. –2 The moon. –3 A form of Śiva. –4 Good fortune, luck, happy lot, happiness; आस्ते भग आसीनस्य Ait. Br.; भगमिन्द्रश्च वायुश्च भगं सप्तर्षयो ददुः Y. 1. 282. –5 Affluence, prosperity; 'ऐश्वर्यस्य समग्रस्य वीर्यस्य यशसः श्रियः। ज्ञानवैराग्ययोश्चैव षण्णां भग इतीरणा॥'; शमो दमो भगश्चेति यत्सङ्गाद्याति संक्षयम् Bhāg. 3. 31. 33. –6 Dignity, distinction. –7 Fame, glory. –8 Loveliness, beauty. –9 Excellence, distinction. –10 Love, affection. –11 Amorous dalliance or sport, pleasure. –12 The pudendum muliebre; Y. 3. 88; गुरुतल्पे भगः कार्यः Ms. 9. 237. –13 Virtue, morality, religious merit (धर्म). –14 Effort, exertion. –15 Absence of desire, indifference to worldly objects. –16 Final beatitude. –17 Strength. –18 Omnipotence; (said to be *n.* also in the last 15 senses). –19 N. of an Āditya presiding over love and marriage; Mb. 1. 227. 36. –20 Knowledge. –21 Desire, wish. –22 The superhuman power of becoming as small as an atom, one of the eight *Siddhis* or powers of Śiva; see अणिमन्. **–गा** 1 (in comp.). Dignity, majesty; भूः कालभर्जितभगापि यदङ्घ्रिपद्मस्पर्शोत्थशक्तिरभिवर्षति नोऽखिलार्थान् Bhāg. 10. 82. 30. –2 The female organ. **–गम्** 1 The asterism called उत्तराफल्गुनी; भगं नक्षत्रमाक्रम्य सूर्यपुत्रेण पीड्यते Mb. 6. 3. 14. –2 The perinæum of males. **–Comp. –अङ्कुरः** (in medicine) clitoris. **–आधानम्** granting matrimonial happiness. **–ईशः** the lord of fortune or prosperity. **–काम** *a.* desirous of sexual pleasure. **–घ्नः** an epithet of Śiva; नमस्ते त्रिपुरघ्नाय भगघ्नाय नमो नमः Mb. **–दारणम्** = भगंदरः q. v. **–देवः** a thorough libertine; भगदेवानुयातानां सर्वासां वामलोचना Mb. 14. 43. 15. **–देवता** the deity presiding over marriage. **–दैवत** *a.* conferring conjugal felicity. (**–तम्**) the constellation उत्तराफल्गुनी; विवाहं स्थापयित्वाऽग्रे नक्षत्रे भगदैवते Mb. 1. 8. 16. °मासः the month Phālguna; भगदैवतमासं तु एकभक्तेन यः क्षिपेत् Mb. 13. 106. 22. **–नन्दनः** an epithet of Viṣṇu. **–नेत्रघ्नः, –नेत्रहरः** an epithet of Śiva. वर्जयित्वा विरूपाक्षं भगनेत्रहरं हरम् Mb. 1. 221. 8. –3 **–पुरम्** N. of the city, Multān. **–भक्षकः** a pander, procurer. **–वृत्ति** *a.* subsisting by the vulva. **–वेदनम्** proclaiming matrimonial felicity. **–शास्त्रम्** (= कामशास्त्रम्). **–हन्** *m.* N. of Viṣṇu (originally of Śiva).

भगंदरः A fistula in the anus or pudendum; कटीकपालयोस्तोददाहकण्डूरुजादयः। भवन्ति पूर्वरूपाणि भविष्यति भगन्दरे॥ Bhāva P.

भगवत् *a.* 1 Glorious, illustrious. –2 Revered, venerable, divine, holy (an epithet applied to gods, demigods and other holy or respectable personages); स्वर्गप्रकाशो भगवान् प्रदोषः Rām. 5. 5. 8; अथ भगवान् कुशली काश्यपः Ś. 5; भगवन् परवानयं जनः R. 8. 81; so भगवान् वासुदेवः &c.; उत्पत्तिं च विनाशं च भूतानामागतिं गतिम्। वेत्ति विद्यामविद्यां च स वाच्यो भगवानिति॥ –3 Fortunate (Ved.). *–m.* 1 A god, deity. –2 An epithet of Viṣṇu. –3 Of Śiva. –4 Of Jina. –5 Of Buddha. **–Comp. –गीता** N. of a celebrated sacred work; (it is an episode of the great Bhārata and purports to be a dialogue between Kriṣṇa and